

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Helmi–kunnostettuja perinnebiotooppikohteita Pohjois-Pohjanmaalla

Partanen Sonja
24.11.2025

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Helmi-elinympäristöohjelma

- Ohjelma-aika 2021-30.
- Ympäristö ja maa- ja metsätalousministeriön yhteisohjelma.
- Tavoite vahvistaa suomen luonnon monimuotoisuutta, auttaa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja.
- Teemoja kuusi: **perinnebiotoopit**, suot, lintuvedet, kosteikot, metsät sekä pienvedet ja rantaluonto.
- Luonnonsuojelulain mukainen tuki perinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon haettavissa alueiden peruskunnostusta ja hoidon tehostamista varten.

LSL–tuki lyhyesti

- **Harkinnanvarainen ja kohdekohtainen, maanomistajan suostumuksella**
- Laiduntamisen järjestäminen – tuetaan materiaalein ja palveluin
 - Aitamateriaalit, aidan pystytys, mahdollinen suoja, juomavesijärjestelyt yms.
 - Laiduntamisen järjestämisen kustannusten korvaus (mm. eläinten kuljetukset, hyvinvoinnista huolehtiminen ja valvonta) kunnostusvuotena
 - Puustoisten reuna-alojen kunnostusraivaukset
- **Jatkohoidon rahoitus ympäristökorvauksella** tai muulla tavoin

Taulukko 4. Valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden kohteiden pinta-alan (ha) jakautuminen pääperinnebiotooppityyppeihin. Kuvioimaton pinta-ala ei ole mukana luvuissa.

Maakunta	Meren- rantaniityt	Järven- ja joenranta- niityt	Nummet	Kallio- kedot	Kedot	Tuoreet niityt	Kosteet niityt	Tulvaniityt	Suo- niityt	Lehdes- niityt	Haka- maat	Metsä- laitumet	Kaski- alueet	Muut	Ei tietoa
Uusimaa	703	91	4	45	46	378	135	3	7	-	494	576	-	679	143
Varsinais- Suomi	702	44	120	33	95	889	182	3	-	27	754	1 365	-	1 010	943
Satakunta	500	241	9	5	19	112	104	1	-	1	380	630	-	409	77
Kanta-Häme	-	12	-	4	9	94	10	-	-	-	42	141	-	122	6
Pirkanmaa	-	77	-	2	9	191	44	-	5	-	190	500	-	120	56
Päijät-Häme	-	29	-	3	4	136	15	24	<0,5	-	43	214	2	144	58
Kymenlaakso	48	7	-	<0,5	7	6	2	-	-	-	7	22	-	219	19
Etelä-Karjala	-	-	-	-	<0,5	4	-	-	-	-	-	1	-	45	9
Etelä-Savo	-	54	-	1	16	199	13	-	-	-	139	536	7	81	12
Pohjois-Savo	-	145	-	<0,5	6	246	17	23	-	-	287	1 316	4	381	14
Pohjois-Karjala	-	81	-	0	2	158	19	3	5	-	124	349	19	168	62
Keski-Suomi	-	81	-	1	9	121	16	-	4	-	254	700	-	145	52
Etelä- Pohjanmaa	-	8	-	-	1	25	-	<0,5	1	-	23	29	-	16	133
Pohjanmaa	384	33	179	2	10	71	236	1	2	-	208	680	-	228	745
Keski- Pohjanmaa	131	3	37	-	14	29	85	1	<0,5	-	54	121	-	30	162
Pohjois- Pohjanmaa	3 690	96	78	1	34	177	217	299	125	-	461	768	-	1 577	553
Kainuu	-	18	-	2	13	115	11	26	5	-	178	324	<0,5	232	358
Lappi	161	1	47	-	46	146	22	1 163	9	-	302	333	-	603	367
Yhteensä	6 321	1 021	474	101	340	3 098	1 128	1 546	160	28	3 942	8 608	31	6 207	3 770

* biotooppikuviot, joille on merkitty kasvillisuustyyppiä muu kuin perinnebiotooppi

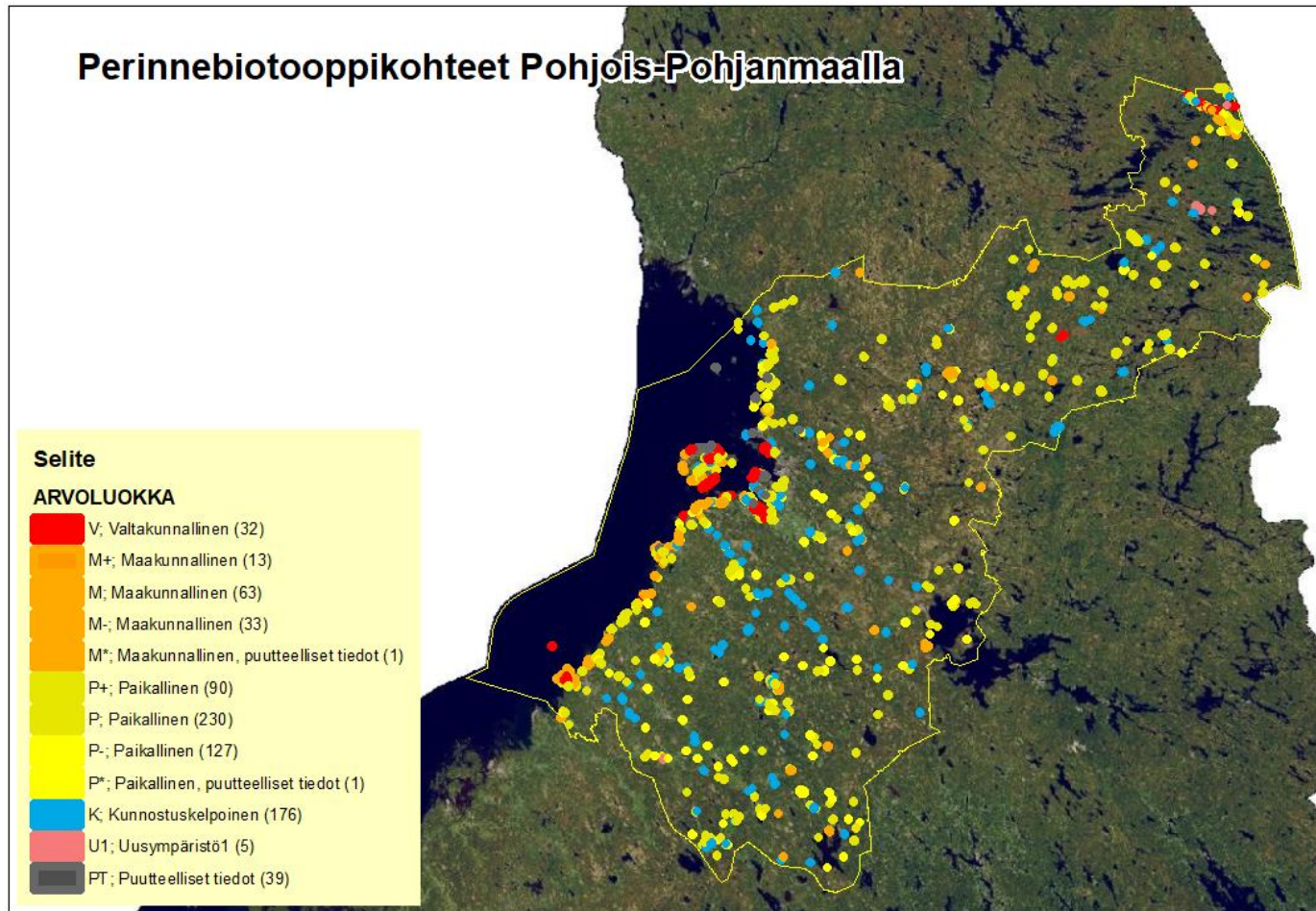
** biotooppikuviot, joille ei ole merkitty kasvillisuustyyppiä

Taulukko 5: Perinnebiotooppityypien kokonaispinta-alat (ha) valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla vuosina 2001 ja 2023

Perinnebiotooppityypit	2001	2023
Merenrantaniityt	698	2 404
Järven- ja joenrantaniityt	88	19
Nummet	175	128
Kalliokedot	29	14
Kedot	96	101
Tuoreet niityt	480*	407
Kosteet niityt		217
Tulvaniityt	356	740
Suoniityt	95	6
Lehdesniityt	16	25
Hakamaat	303	629
Metsälaitumet	1 052	1 088
Kaskialueet	135	11

* v. 2001 tuoreet ja kosteat niityt yhdistetty

Inventoidut kohteet Pohjois-Pohjanmaalla

Perinnebiotooppeina inventoituja kohteita yhteensä 812 kpl (3.4.2025) (Mukana yksityis- ja valtion maat)

- Valtakunnallisesti arvokkaita 32 kpl
- Maakunnallisesti arvokkaita 110 kpl
- Paikallisesti arvokkaita 448 kpl
- Kunnostuskelpoisia 176 kpl
- Uuselinympäristöjä 5 kpl

Vuosien 2019-2024 ELY inventoi yksityismaalla sijaitsevat aiemmin 90-luvun inventointikierroksella havaitut pebit ja paikkatietotarkastelujen sekä ilmoitusten perusteella tietoon saadut alat. Vuosina 2015-2019 inventoituja kohteita ei inventoitu (Pohjois-Pohjanmaa).

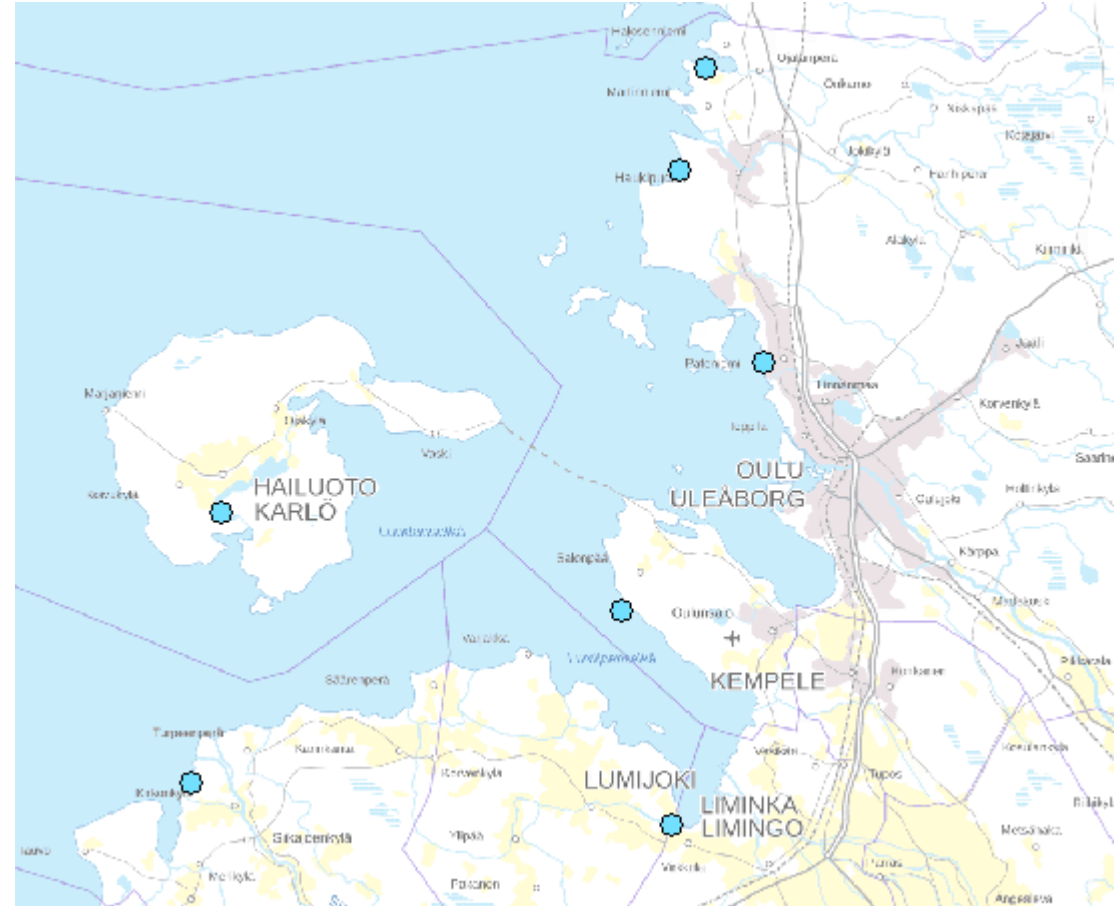
POPELY:n kunnostamista kohteista yleisesti

- Merenrantaniittykohteita: umpeenkasvun seurauksena 60-luvulle saakka avoimina säilyneet laidun- tai niittokäytössä olleet ranta-alat, joiden lajisto tai luontotyyppi suojeltavaa.
 - Usein esim. ruijannuokkuesikkoa ja veripunakämmekkää esiintyy ruovikon ja pajukon välisellä kapealla rajavyöhykkeellä mikäli niittyalaa ei pidetä avoimena keinotekoisesti → alue laajene hoidon myötä
- Peruskunnostettuja 2021-2025: kohteita n. **22 kpl**, kunnostettuna n. **220 ha**, pinta-ala **1-36 ha/kohde**
- Kohteita jatkohoidetaan niittämällä, kunnes laiduntaja löydetään.
 - Lähtökohtaisesti laidunnus on oikein suunniteltuna ja toteutettuna parempi ratkaisu koneellisen niiton sijaan

Haukipudas, Länsi-Patela, Liminka, Lumijoki, Siikajoki, Hailuoto

Kohteissa kaksi maakunnallisesti arvokasta kohdetta, joiden laidunnus ensisijaisesti järjestettävä.

Kuvia kunnostetuilta kohteilta ennen ja jälkeen toimenpiteiden (2024)

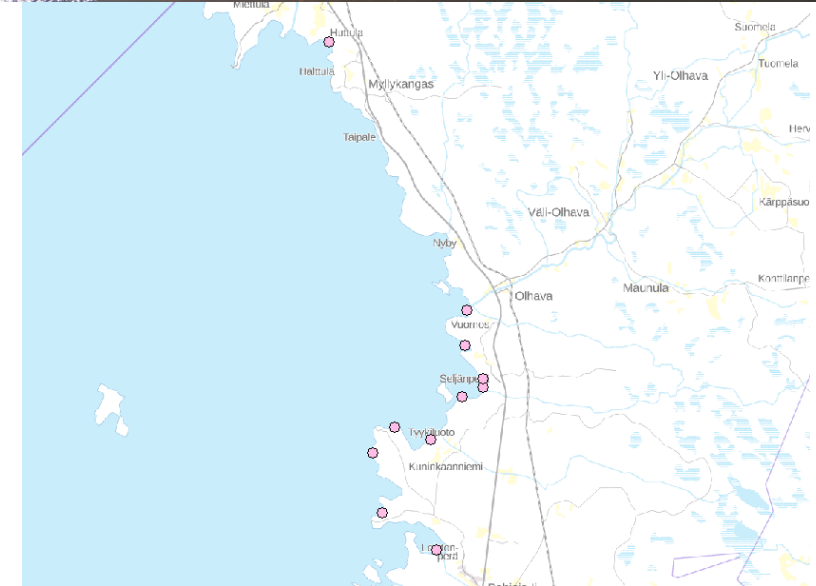

Kesältä 2025

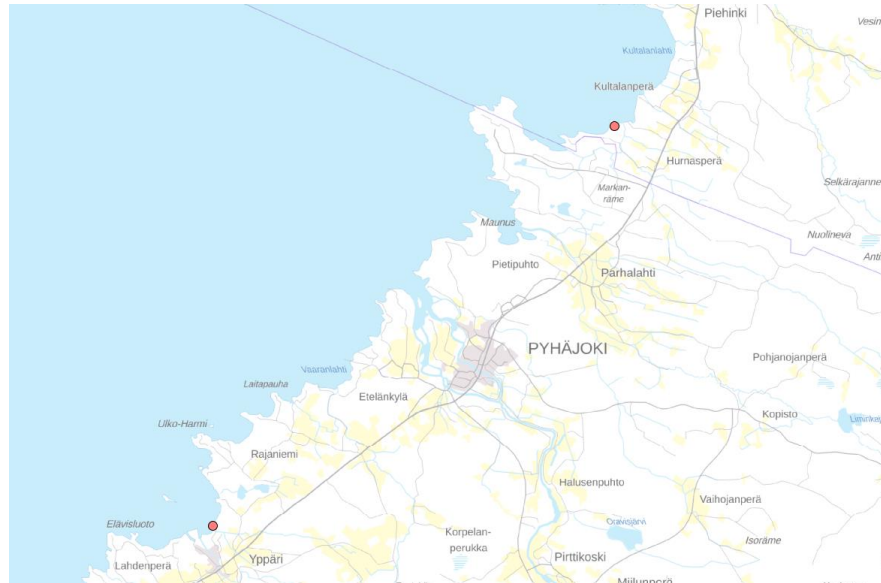
li

Peruskunnostettuja kohteita useampia.
Yhteistä näille paikoin kiviset alat, paikoin märkyys, jotka haitanneet niittoa.
Pääasiassa jakokuntien/osakaskuntien maa-alueita.

Kalajoki - Pyhäjoki

Niittämällä hoidettavia kohteita enemmänkin kunnostettu alueella, mutta eivät sovellu ympäristösopimuskohteiksi hiekkarantojen ja dyynien yhteydessä – tukiehdot.

Juholanranta, Raahe

Sisämaa

Yksi joenvarsilaidunkohde Muhoksella.
Erityislajistoa – kohteen hoito voidaan pienialaisuuden ja erityisjärjestelyiden vuoksi kustantaa Helmi-rahoituksella myös peruskunnostuksen jälkeen, mikäli sopiva laiduntaja löytyy.

Aluehallintouudistus

Alueelliset ELY-keskukset korvataan käytännössä alueellisilla **elinvoimakeskuksilla (EVK)**, joissa säilytetään mm. luonnonsuojelun toteutus, eli mm. luonnonsuojelun edistämistyö ja kunnostushankkeet.

Esim. Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa muodostavat **Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen**.

Lupa-asiat ja valvonta siirtyvät **valtakunnalliseen lupa- ja hallintovirastoon**, jolla toimipisteitä ympäri maata, päätoimipiste Tampereella.

Kiitos mielenkiinnosta!

Helmi-suunnittelijoiden yhteystiedot
ympäristöasioiden asiakaspalvelusta

p. 0295 020 900 tai

ympariston.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi

- Helmi-yhteyshenkilöt Pohjois-Pohjanmaalla
 - Sonja Partanen (perinnebiotoopit) +358 295 038 035
 - Anniina Turunen (perinnebiotoopit/lintuvesi) +358 50 569 9353
 - Jenni Pahkasalo (perinnebiotoopit/rantaluonto) +358 295 038 358

